Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Arad

Incluziune în educație.

Strategii de succes

Ghid pentru cadrele didactice

Cofinanțat prin
programul Erasmus+
al Uniunii Europene

Acest ghid practic privind îmbunătățirea calității incluzive a școlilor a luat naștere ca urmare a implementării proiectului Erasmus+ „Development of support guidance system for emotional and physical inclusive education for school”, de către Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Arad.

În cadrul proiectului, experți din Letonia, Finlanda și România au făcut schimb de bune practici privind accesul tuturor elevilor la educație de calitate și îmbunătățirea sistemului de suport psiho-educațional.

Autori

prof. consilier școlar Matei Lucia
prof. logoped Pernevan Oana
prof. logoped Ilea Alexandru

Echipa de proiect

Ilze Brakmane, Gatis Kasparinskis (Letonia)
Anu Parantainen, Matti Mäkkelä (Finlanda)
Lucia Carla Matei, Ovidiu Florin Toderici (România)

Development of support guidance system for emotional and physical inclusive education for school

2019-1-LV01-KA201-060361

Cuprins

p. 4 Introducere - ce înseamnă să fii incluziv?

p. 5 Cum recunoști un copil cu CES sau tulburări specifice de învățare?

p. 7 Personalul de suport/echipa de specialiști din școală

p. 9 Recomandări privind modul de desfășurare a activităților

Introducere

ce înseamnă să fii incluziv?

Incluziunea este acceptarea tuturor oamenilor, independent de diferențele dintre ei. Este vorba despre aprecierea persoanelor pentru ceea ce sunt și competențele lor, mai degrabă decât despre felul în care merg, vorbesc sau se comportă. Incluziunea permite oamenilor să valorifice diferențele dintre ei, prin aprecierea că fiecare persoană este unică în felul său.

DESCHIDERE, ACCEPTARE, VALORIFICARE

Educația incluzivă se referă la un sistem de educație deschis tuturor copiilor şi fiecăruia în parte. Educația incluzivă înseamnă, de asemenea, un proces de identificare, diminuare şi eliminare a barierelor, care împiedică învățarea din şcoală şi din afara şcolii, deci de adaptare continuă a şcolii la copii.

Conceptul de **educație incluzivă** a luat naștere ca răspuns la abordările tradiționale și perimate, conform cărora anumite categorii de copii au fost excluși din școlile de masă din motivul dizabilității, dificultăților/problemelor de învățare, vulnerabilității familiei sau din alte motive.

ADAPTAREA ȘCOLII LA COPIL

Cum recunoști un copil cu CES sau tulburări specifice de învățare?

Schimbarea filozofiei și viziunii în ceea ce privește cerințele diferite și speciale ale indivizilor a condus spre schimbări profunde și în retorica educațională. Sub presiunea noilor abordări, termeni de tipul invalid/handicapat/needucabil și educație corecțională au fost înlocuiți cu termenii copil cu cerințe educaționale speciale şi educația cerințelor speciale.

„**Cerințe educative speciale”** este un termen-umbrelă care încearcă să acopere o gamă de diagnostice, începând de la cele grave, care pot pune în pericol viața copiilor până la cele care sunt relativ necomplicate.

Cerințele educative speciale includ întârzieri de dezvoltare, probleme medicale speciale, probleme de comportament, probleme de învățare, probleme psihice și defecte genetice - care necesită terapii specifice pentru a oferi șansă copilului de a avea o viață normală.

Nu întotdeauna cerințele educative speciale sunt evidente și ușor de observat, dar un cadru didactic cu un bun spirit de observație și empatie va fi atent la răspunsul elevilor față de sarcinile de lucru, succesul îndeplinirii acestora și progresul elevului.

Tulburările specifice de învățare

Dacă nu există alte motive întemeiate* pentru care unul din elevii dumneavoastră are dificultăți în învățare, ar trebui să luați în considerare tulburările specifice de învățare și să monitorizați elevul pentru o vreme.

*motive întemeiate pot fi: intelect redus, deficit auditiv sau vizual, tulburări psihiatrice, absenteism

Dislexia

Este o tulburare a abilităților de citire, care nu sunt dezvoltate la nivelul așteptat.

- încurcă literele
- inversează silabele în cuvinte
- citește greoi
- devine anxios când trebuie să citească cu voce tare

Disgrafia

Este o tulburare a abilităților de exprimare în scris.

- erori sintactice
- multiple erori în scriere
- erori de punctuație
- orientare precară în pagină
- nu respectă paragrafele, alineatele

Discalculia

Este o tulburare specifică de învățare privind dificultăți în achiziția și exersarea abilităților matematice.

-are dificultăți deosebite în memorarea tablei înmulțirii/împărțirii
- realizează calcule cu dificultate
- pare să îi lipsească raționamentul matematic

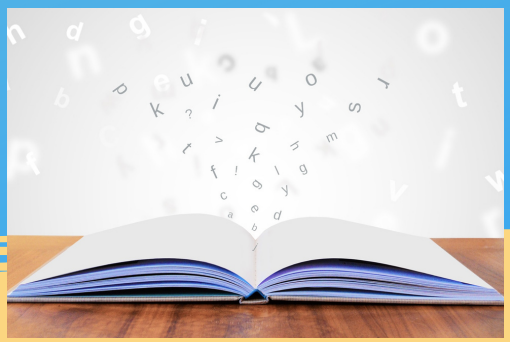

NU EZITAȚI SĂ CONSULTAȚI ECHIPA DE SPECIALIȘTI DE CARE DISPUNEȚI ÎN ȘCOALĂ!

Personalul de suport

echipa de specialiști din școală

Profesorul consilier școlar

oferă servicii de consiliere și asistență psihopedagogică pentru toți beneficiarii procesului educativ, inclusiv copiii cu cerințe educative speciale;

-colaborează cu cadrele didactice itinerante și de sprijin;

Profesorul logoped

Profesorul logoped realizează terapia tulburărilor de limbaj și de comunicare: tulburările de pronunție/articulare; tulburările de ritm și fluență a vorbirii; tulburările limbajului scris-citit; tulburările de dezvoltare a limbajului; tulburările de voce; alte tulburări de limbaj care influențează negativ adaptarea școlară și socială a copiilor;

Profesorul itinerant/de sprijin

-colaborează cu comisia internă de evaluare continuă din unitatea de învățământ special în vederea preluării informațiilor privind evaluarea şi planul de servicii individualizat al copilului/elevului cu CES integrat în învățământul de masă;

-colaborează cu toate cadrele didactice din unitatea de învățământ în care este înscris copilul/elevul în vederea realizării unei integrări şcolare eficiente şi a punerii în aplicare în mod unitar a planului de servicii individualizat;

-realizează adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/clasă;

Recomandări

privind modul de desfășurare a activităților, în cazul în care în clasă există copii cu diferite dizabilități

Încurajați sprijinul și cooperarea din partea colegilor; formați o atitudine pozitivă a colegilor față de copil și nevoile acestuia.

Promovați empatia și înțelegerea. Unii copii se tem/râd de lucrurile pe care nu le înțeleg. Dezvoltând inteligența emoțională, promovăm bunăstarea întregii clase de elevi.

COLEGIALITATE

Încercați să creați un climat afectiv pozitiv.

Asigurați-vă că ceilalți copii din grupă/clasă se joacă cu copilul cu CES.

Precizați clar regulile clasei, dar și consecințele nerespectării lor.

EMPATIE ȘI TOLERANȚĂ

Organizați activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală

Oferiți elevilor ocazia să explice intenția și sentimentele din spatele comportamentelor greșite.

PRIVIND

dinamica de grup

Recomandări PRIVIND inter-relaționarea

Fiți ferm și consecvent, folosiți înțelegerea și calmul ca modalitate de stingere a manifestărilor agresive ale elevului.

Folosiți un limbaj simplu, accesibil copilului.

CONSECVENȚĂ

Comentați comportamentul elevului și nu personalitatea acestuia.

ASCULTARE ȘI BUNĂVOINȚĂ

Recomandări PRIVIND procesul educativ

OBIECTIVE CLARE

Adaptați curricula, materialele didactice și strategiilor de predare-învățare la posibilitățile de însușire a cunoștințelor de către acești copii.

Folosiți frecvent sistemul de recompense, laude, încurajări (spre exemplu, planul de recompensare cu puncte).

ADAPTARE, ADAPTARE, ADAPTARE

Promovați independența, creșterea autonomiei personale.

Este foarte utilă alegerea diverselor jocuri didactice: jocul omisiunilor, jocuri asociative (jocul categoriilor, familia de animale, salata de fructe, la ce îl folosim?), jocuri de ghicitori.

ÎNCURAJARE

Împărțiți sarcinile de lucru în etape mai mici, realizabile.

Stimulați încrederea în sine și motivația pentru învățare.

Oferiți instrucțiuni clare privind sarcinile.

Centrați învățarea pe activitatea practică/susțineți teoria cu multe exemple practice.

Se recomandă evaluarea prin metoda proiectelor (testele de evaluare clasice au limită de timp în rezolvarea lor).

Celebrați fiecare succes!

Recomandări SPECIFICE TSI/CES

În cazul elevilor cu ADHD și tulburărilor din spectrul autist se recomandă folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale.

Așezați copiii hiperactivi în primele bănci.

COMPENSARE

Permiteți fotografierea sarcinilor de lucru, în cazul elevilor cu tulburări specifice de învățare.

Evitați scrierea de mână a cerințelor unui test, deoarece sunt greu de înțeles de către elevii dislexici.

Așezați în prima bancă elevii cu deficiențe de vedere, aveți în vedere îmbunătățțirea calității iluminării.

Încercați să vă poziționați astfel încât fiecare elev să vă poată vedea.

A face parte dintr-o școală și o clasă incluzivă aduce beneficii tuturor elevilor!

Fiți memorabili!

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene prin Programul Erasmus +. Această publicație reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare care ar putea fi făcută informațiilor conținute în acesta.

Utilizarea ghidului este limitată în mod explicit la categoria de persoane către care a fost distribuit și nu poate fi copiat, vândut, închiriat fără consimțământul prealabil al autorilor. Conținutul ghidului de față nu poate fi folosit sub nici o formă în scopuri comerciale sau generatoare de profit.

Erasmus+